

BUDGET FÖR ALINGSÅS KOMMUN 2020-2022

Socialdemokraternas förslag till kommunbudget 2020-2022

"Socialdemokraterna är partiet som sätter det gemensammas bästa främst. Målet med vår politik är att ge alla människor tillgång till det goda livet och det trygga samhället. Oavsett var i livet man befinner sig eller var i kommunen man bor ska man ges rätt till ett gott och tryggt liv. Vi är övertygade om att samhället är starkare när vi håller ihop och arbetar framåt gemensamt. Vi vill att Alingsås ska vara en trygg och vacker småstad där alla människor, föreningar och företag tillåts växa tillsammans."

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
Förord.....	3
Prioriterade mål- och indikatorer	3
Styrmodellen och kommunbudgeten	4
Agenda 2030 och Vision 2040 – våra främsta ledstjärnor	5
EN BUDGET FÖR ETT TRYGGARE OCH STARKARE ALINGSÅS	6
Kommunens utmaningar	6
Socialdemokraternas förslag till kommunbudget 2020-2022	8
MÅL- OCH RESULTATSTYRNING	10
Kommunfullmäktiges fem prioriterade mål	10
Mål 1. I Alingsås ska alla ha tillgång till det goda och trygga livet	12
Mål 2. I Alingsås utvecklar vi lokalsamhället tillsammans	13
Mål 3. I Alingsås leder vi utvecklingen mot ekologiskt hållbarhet.....	14
Mål 4. I Alingsås utvecklar vi stad och landsbygd genom ett bärkraftigt samhällsbyggande med bevarad natur och värnad kulturmiljö	15
Mål 5. I Alingsås utvecklar vi genom nytänkande ständigt kvaliteten och förbättrar vår verksamhet för att möta våra utmaningar	16
EKONOMISK STYRNING.....	17
En ansvarsfull ekonomisk politik.....	17
Mål för god ekonomisk hushållning.....	19
KVALITETSSTYRNING	21
EKONOMISKA FÖRSTÄRKNINGAR OCH SATSNINGAR.....	23
Förstärkning av vård- och omsorgsnämnden.....	23
Olycksfallsförsäkring för skolelever på fritiden	23
Sommarjobb för ungdomar	24
En riktad planeringssatsning på Bjärkebygden.....	24
Fler bygglovshandläggare på samhällsbyggnadskontoret.....	25
Pott för verksamhetsutveckling.....	25
Förstärkning av Nollhaga Parkbad	25

FINANSIELLA RAPPORTER	26
Resultatbudget.....	26
Driftsbudget.....	26
Investeringsbudget.....	27

BUDGET FÖR ALINGSÅS KOMMUN 2020-2022

SOCIALDEMOKRATERNAS FÖRSLAG TILL KOMMUNBUDGET 2020-2022

Inledning

Förord

Detta dokument utgör Socialdemokraternas förslag till budget 2020-2022 för Alingsås kommun. Budgeten fastslår den övergripande viljeinriktningen för utvecklingen av den kommunala verksamheten de kommande åren. Denna inriktning manifesteras genom de prioriterade målen och de till dem tillhörande indikatorerna.

Socialdemokraterna befinner sig i opposition. Vårt budgetförslag är ett betydelsefullt verktyg för oss att föra ut vår lokala politik och samtidigt formulera och lansera ett hållbart, sakligt och realistiskt socialdemokratiskt alternativ till den styrande minoritetens förslag. I och med att Socialdemokraterna befinner sig i opposition framläggs inte ett ur finansiellt hänseende totalt budgetförslag, men likväl en komplett resultat- och driftsbudget för de kommande tre åren samt en investeringsbudget för de kommande fem åren.

Stor ansträngning har ägnats åt att genom överläggningar under den kommunala budgetberedningen ta gemensamt ansvar och nå politisk samsyn i för kommunen avgörande frågor, i synnerhet betydelsefulla investerings- och tillväxtfrågor. Vi presenterar till följd av detta gemensamma arbete inte ett eget separat förslag till Tillväxtprogram med tillhörande investeringsplan utan betraktar i hög grad Tillväxtprogrammet som ett gemensamt kommunalt styrdokument.

Prioriterade mål- och indikatorer

Till de prioriterade målen kopplas indikatorer vars utfall följs upp per helår. Indikatorerna används för att mäta i vilken grad de prioriterade målen har uppnåtts. Nämnder och bolag ska i enlighet med kommunens styrmodell formulera egna mål utifrån de prioriterade målen i kommunens budget. Nämndernas mål sträcker sig över planperioden. Tillhörande nyckeltal ska på ett tydligt sätt visa vart arbetet med målen är på väg och vara möjliga att följa upp under året.

Det är mycket viktigt att alla nämnder beslutar om egna mål med en tydlig koppling till den kommunala budgetens prioriterade mål och indikatorer. Det är också viktigt att dessa mål är mätbara under året. Uppföljning sker i samband med kommunens delårsbokslut och årsbokslut.

Styrmodellen och kommunbudgeten

Styrning av nämnder och bolag

Alingsås kommun har en styrmodell med en gemensam struktur för hur kommunens nämnder och bolag styrs. Den består av tre övergripande delar: mål- och resultatstyrning, kvalitetsstyrning och ekonomistyrning. Syftet med styrmodellen är att säkerställa att den politiska viljan får genomslag i verksamheterna, att kommunens verksamheter håller en hög kvalitet och att kommunen har en god ekonomisk hushållning där resurser används på bästa sätt.

Mål- och resultatstyrning

Kommunfullmäktiges prioriterade mål med tillhörande indikatorer fastställs i kommunbudgeten och pekar ut områden som behöver prioriteras för att utveckla kommunen. De tydliggör nämndernas och bolagens inriktning för den kommande planperioden. Målen bryts ned i kommunens nämnder och bolag och följs upp i samband med bokslut. Kommunfullmäktiges prioriterade mål bör kopplas till Vision 2040:s fem fokusområden.

Kvalitetsstyrning

Samtliga nämnder, bolag och förvaltningar ansvarar för att löpande kvalitetssäkra och utveckla sitt grunduppdrag. Varje förvaltning identifierar de områden som är särskilt viktiga för en god kvalitet och följer upp dessa områden löpande. Om uppföljning visar på behov av förbättring är verksamheten skyldig att vidta åtgärder. Varje nämnd ska årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys utifrån risker i sitt grunduppdrag och politiska mål. Analysen ligger till grund för den internkontrollplan som beslutas i samband med nämndernas budget. Internkontrollen ska förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som riskerar att hindra kommunen från att bedriva verksamhet på ett ändamålsenligt sätt.

Ekonomistyrning

Kommunen tillämpar en särskild modell för att fördela resurser till kommunens nämnder. Modellens utgångspunkt är i de verksamheter som direkt påverkas av förändrade volymer och dess förväntade kostnad. Därutöver regleras kommunens ekonomiska förvaltning i stor utsträckning av lagstiftning. I syfte att uppnå lagstiftarens krav på bland annat god ekonomisk hushållning beslutar kommunfullmäktige om en policy för ekonomistyrning för Alingsås kommun.

Agenda 2030 och Vision 2040 – våra främsta ledstjärnor

Agenda 2030

FN:s medlemsländer har tillsammans antagit Agenda 2030, en överenskommelse med 17 globala mål om hållbar utveckling. Världens ledare har därigenom förbundit sig att tillsammans avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa klimatkrisen. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling i form av ekologisk-, ekonomisk- och social hållbarhet. Alingsås har följaktligen antagit en policy för Agenda 2030. Denna ses av oss Socialdemokrater som ett övergripande styrdokument för hållbar utveckling och utgör också grunden till vår egen politik. Utöver de indikatorer som anges i denna budget gäller därför även de indikatorer som anges i Agenda 2030, vilka ska följas upp i samband med kommunens årsbokslut.

Vision 2040

”Alingsås är Västsveriges vackraste kulturstad i en levande bygd. Genom nytänkande, engagemang och tillgänglighet skapar vi livskvalitet för alla.”

Kommunens vision ska vara utgångspunkten i och ledordet för allt det arbete vi utför tillsammans i Alingsås. Den ska genomsyra alla verksamheter och vara känd för alla våra medarbetare. Visionen, som i full politisk enighet fastställts, utgör den långsiktiga styrningen och gemensamma fastslagna riktningen för hela kommunen. Det förpliktar! För att låta visionen få genomslagskraft i hela vårt samhälle har fem fokusområden fastslagits. Dessa områden förtydligar de särskilda inriktningar som bör stå i ständig fokus för att visionen ska förverkligas. Fokusområdena ska vara vägledande för både politiker och chefer i styrningen av kommunen och genomsyrar såväl politiska mål som verksamheternas egna mål.

•Vackra miljöer • Livskvalitet • Experimentlust • Omställning • Tillsammans

En budget för ett tryggare och starkare Alingsås

Kommunens utmaningar

För att lyckas uppnå den gemensamt framtagna visionen för vår kommun finns det ett antal stora utmaningar som behöver hanteras av politiken. Följande utmaningar utgår från den av kommunledningskontoret framtagna omvärldsanalysen för mandatperioden 2019-2022.

En stor utmaning de närmsta åren är den demografiska utvecklingen. Denna innebär att allt färre ska försörja allt fler. Den kraftiga ökningen av befolkningen i yngre och äldre åldrar är nu betydligt snabbare än den för antalet personer i yrkesverksam ålder. Behovet av verksamhet som finansieras genom skatteintäkter ökar därmed men skatteintäkterna ökar inte i samma takt. Denna ekvation går således inte ihop om kommunen inte omgående påbörjar ett aktivt arbete med att möjliggöra en verksamhet med ökad eller bibehållen kvalitet till en lägre kostnad. I takt med att fler invånare kommer i behov av kommunens tjänster ökar även behovet av personal med rätt kompetenser; att ha en god kompetensförsörjning.

Detta ställer krav på kommunen att vara en attraktiv arbetsgivare i konkurrens med andra kommuner men även att kunna erbjuda kompetensutveckling och en god arbetsmiljö för att behålla sin personal.

I omvärldsanalysen för mandatperioden 2019-2022 omnämns även digitalisering som en betydande utmaning men även som en möjlighet att bemöta vissa av de övriga kommande utmaningarna i syfte att förenkla för såväl invånare som arbetstagare. En annan avgörande utmaning är integrationen. Kommunen behöver lyckas med integrationen för att säkerställa en långtgående positiv effekt för samhället, både gällande kompetensförsörjningen men även för hela samhällets välmående med mindre utanförskap. Kommunen har här ett stort ansvar gällande utbildning samt att verka för att hjälpa nya svenskar att bli anställningsbara.

Ytterligare en utmaning som påverkar hela landet och även är mycket påtaglig i Alingsås är bostadsbristen. En på alla plan aktiv och ambitiös bostadspolitik är en förutsättning för att öka byggandet av bostäder och möjliggöra för alingsåsarna att få sin första bostad eller tillfället att byta bostad men även för att välkomna nya alingsåsare till vår kommun.

Den i vår mening största utmaningen i vår tid som dock inte omnämns i omvärldsanalysen för innevarande mandatperiod är miljö- och klimathotet. Alingsås kommun kan givetvis inte på egen hand lösa klimatkrisen – men vi måste solidariskt dra vårt strå till stacken och föregå med gott exempel genom att gå i bräsch för den hållbara utvecklingen.

Samtliga av de fem betydande utmaningarna som ovan identifierats och redogjorts för – den demografiska utvecklingen och behovet av kvalitetsutveckling, kompetensförsörjningen, integrationen, klimathotet och bostadsbristen – adresseras på olika vis i det socialdemokratiska budgetförslaget.

Socialdemokraternas förslag till kommunbudget 2020-2022

Socialdemokraterna presenterar ett budgetförslag som i ekonomiskt hänseende tillgodoser verksamheternas volymökningar, levererar flera riktade satsningar samt därtill lyckas prestera ett ekonomiskt resultat som rustar oss starka inför kommande års stora utmaningar och investeringar. Men budgeten fastställer inte endast ekonomiska ramar: den fastställer också via mål- och resultatstyrningen riktningen för hur pengarna ska användas. Vår budget är inget yvigt allomfattande valmanifest. Den är konkret, resultatinriktad och fokuserar på de områden där det i vår mening är av stor vikt att kommunens verksamhet utvecklas till det bättre. Socialdemokraterna styr i denna budget aktivt mot det som behöver förbättras.

I den socialdemokratiska budgeten läggs ett särskilt fokus på de grupper som omfattas av kommunens kärnuppdrag: unga och äldre. I vårt Alingsås ska barn och unga alltid känna en trygghet i sin skolvardag; en vardag som ska vara fri från psykiska besvär och mobbning. Våra unga alingsåsare ska känna en trygghet och en hoppfullhet inför framtiden, med vetskapen om att det finns arbeten som väntar dem och att de efter sin skolgång är väl rustade för vuxenlivet. I vårt Alingsås tar vi ett gemensamt solidariskt ansvar för våra barn och säkerställer att alla är heltidsförsäkrade, utifall det värsta skulle hända. Detta är i grunden en fråga om trygghet och jämlikhet. Alla barn förtjänar trygghet, alldeles oavsett vilken inkomst deras föräldrar har. Något annat vore ovärdigt.

Våra äldre alingsåsare ska i sin vardag alltid få känna trygghet och gemenskap med andra människor och vara fria från ofrivillig ensamhet. De ska även få känna en trygghet i att det alltid finns personal som är där för att deras behov ska kunna tillgodoses.

Mot denna bakgrund tillförs i det socialdemokratiska budgetförslaget vård- och omsorgsnämnden extra medel för att fortsatt kunna säkerställa en verksamhet av hög kvalitet. Vidare tillskjuts medel till kultur- och utbildningsnämnden för att garantera minst 100 skolelever sommarjobb och såväl kultur- och utbildningsnämnden som barn- och ungdomsnämnden erhåller finansiering för tecknandet av en olycksfallsförsäkring för våra skolelever som gäller även under fritiden.

Digitaliseringen av samhället kommer att vara till hjälp i den omställning som kommunen är tvungen att genomgå i och med den demografiska utvecklingen. Socialdemokraterna väljer emellertid att omnämna det som kvalitetsutveckling då förbättringsåtgärder inte uteslutande kan eller bör ske med digitala medel. Gällande just digitaliseringen behöver kommunen se till att öka kompetensen bland användarna men även säkerställa finansieringen av ny teknik och driften av densamma.

Genom en offensiv kvalitetsutveckling, med högt engagemang från chefer och medarbetare och med medborgarnas behov i fokus kan nya, mindre kostsamma, arbetssätt med bibehållen eller ökad kvalitet uppnås. Vi satsar därför på en central utvecklingspott vars medel ska användas för att säkra kvalitetsutvecklingen på sikt. Vi föreslår också en centralisering av det strategiska digitaliseringsarbetet för optimal effekt.

Det råder bostadsbrist i Alingsås. För att råda bot på den krävs det att Alingsås kommun vågar styra och tydligt peka ut riktningen för en målmedveten stadsplanering präglad av självsäkerhet, tydlighet, höga krav och allmänanda. Kommunen kan inte inta en passiv roll; den kan inte backa, släppa taget och lämpa över planeringsansvaret på någon annan, utan måste själv ta täten. Just det gör också vi socialdemokrater, i föreliggande budgetförslag, genom vår tydliga mål- och resultatstyrning för en mer ambitiös och socialt hållbar stadsplanering. Vi tillskjuter även medel till samhällsbyggnadsnämnden för att möta upp ökade behov. Alingsås växer men nämnden hanterar inte de bygglovsansökningar som inkommer inom en acceptabel tidsram. För att vi ska kunna hantera de ansökningar som inkommer i tid samtidigt som nämnden arbetar proaktivt med utvecklingsfrågor tillför vi extra medel för att nämnden ska kunna anställa fler bygglovshandläggare. Att sätta vår tilltro till externa konsulter är inte en hållbar lösning på sikt.

Socialdemokraterna vill att stadsplaneringen ska ske med kommunen vid rodret och att utvecklingen ska ske i tät dialog med medborgarna. Vi motsätter oss därför en allmän "låt-gå-politik" som idag vinner allt mer mark, där politiken och kommunen manas stå tillbaka, där de demokratiska inslagen i planprocesser och markanvisningar minimeras, där allmänna värden inskränks, regler tummas på, ambitionerna sänks och enskilda större byggherrar tillåts diktera villkoren för kommunens utveckling. Staden bygger vi tillsammans; men det är den folkvalda politiken som ska sätta ramarna. Alingsås ska växa demokratiskt och rättvist!

Under innevarande år arbetar samhällsbyggnadskontoret med att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Alingsås tätort. Detta viktiga arbete vill vi fortsätta med genom att i ett första skede ge medel till att ta fram en fördjupad översiktsplan för den norra kommundelen, en FÖP Bjarke. Syftet är att ta ett efterlängtat helhetsgrepp kring Bjarkebygdens utveckling. Vi måste planera för hela kommunens utveckling!

Vårt socialdemokratiska budgetförslag hanterar inte bara nuet utan pekar också tydligt ut den långsiktiga kursen för Alingsås utveckling de kommande åren och hur vi tillsammans ska bygga ett tryggare, starkare och mer jämlikt Alingsås.

Mål- och resultatstyrning

Kommunfullmäktiges fem prioriterade mål

Alingsås kommun arbetar med mål- och resultatstyrning. Det innebär att kommunens folkvalda politiker styr genom de mål de sätter upp och mot det resultat som de kommunala verksamheterna ska uppnå. Genom att planera, följa upp och jämföra våra resultat med andra kommuner kan vi identifiera våra styrkor och vad vi behöver utveckla.

Kommunfullmäktiges mål tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Till visionen hör fem fokusområden, som pekar ut de prioriterade inriktningarna mot att uppnå visionen. De prioriterade målen är politiska prioriteringar som styr den kommunala verksamheten i syfte att skapa förändring mot kommunens gemensamma vision. Varje prioriterat mål är således förbundet med ett av visionens fokusområden. Den politiska styrkedjan blir således tydlig. Respektive mål motiveras och åtföljs av en beskrivning av dess politiska innebörd. Denna beskrivning ska också ses som ett hjälpmedel för nämnder och bolag att uttolka målets breda syfte.

De prioriterade målen preciseras ytterligare med hjälp av indikatorer, vars syfte är att kunna följa kommunens utveckling mot målbilden. Indikatorerna som återfinns under målen har valts ut för att de är politiskt prioriterade områden där utveckling ska ske och de målsätts årligen. Indikatorerna mäter i mesta möjliga mån utvecklingen mot det prioriterade målet. De kan dock inte fånga alla aspekter av måluppfyllelsen, varför en professionell bedömning av måluppfyllelsen görs genom analys av målet utifrån den beskrivning och motivering av det som gjorts.

Socialdemokraterna koncentrerar sin politiska styrning av kommunen till fem politiska mål med tillhörande indikatorer. Dessa mål sammanfattar med sina fem meningar den socialdemokratiska politiken för Alingsås. Målen med sina styrande indikatorer utgör den allra viktigaste delen av det föreliggande budgetförslaget. Målen är övergripande men indikatorerna konkreta. Indikatorerna har valts ut utifrån Alingsås kommuns nuvarande situation och utefter de utmaningar och förbättringsområden vi Socialdemokrater har identifierat och prioriterat inom respektive målområde för denna planperiod.

Kommunens nämnder och bolag förväntas alla koppla sina egna mål till kommunfullmäktiges prioriterade mål och indikatorer och aktivt medverka till att dessa uppfylls. Samtidigt ska kommunfullmäktige inte detaljstyra nämndernas verksamhet. De prioriterade målen är därför förhållandevis övergripande. Nämnderna ges i och med det en stor frihet och handlingsutrymme i utformningen av sina egna verksamhetsmål.

De prioriterade målen är de följande:

Livskvalitet

Mål: I Alingsås ska alla ha tillgång till det goda och trygga livet

Tillsammans

Mål: I Alingsås utvecklar vi lokalsamhället tillsammans

Omställning

Mål: I Alingsås leder vi utvecklingen mot ekologisk hållbarhet

Vackra miljöer

Mål: I Alingsås utvecklar vi stad och landsbygd genom ett bärkraftigt samhällsbyggande med bevarad natur och värnad kulturmiljö

Experimentlust

Mål: I Alingsås utvecklar vi genom nytänkande ständigt kvaliteten och förbättrar vår verksamhet för att möta våra utmaningar

Mål 1. I Alingsås ska alla ha tillgång till det goda och trygga livet

För oss socialdemokrater är rätten till ett gott och tryggt liv ovillkorlig. Det är bara när allas välfärd och trygghet garanteras som framtidstron växer och välståndet ökar i hela samhället. Just den psykiska ohälsan bland unga är en vår tids största utmaningar, i synnerhet bland unga tjejer. Att skolelever känner sig trygga är en förutsättning för att de ska kunna klara sina kunskapsmål, tillgodogöra sig sin utbildning och på sikt kunna utvecklas till självständiga individer. Genom ett starkt samhälle med trygga skolor blir även hemmen tryggare.

Att tillgodogöra sig en utbildning är den största vattendelaren mellan ett gott liv och ett liv i utanförskap. Här behövs dels konkreta åtgärder för att hjälpa dem som redan mår dåligt eller som känner en otrygghet i skolan, dels ett direkt förebyggande arbete där flera nämnder har ett ansvar. Eftersom trygghet och mående idag skiljer sig stort mellan könen måste detta tas i beaktande och ett särskilt fokus riktas mot tjejerna för ökad jämställdhet.

Att ha tillgång till en bostad är en grundläggande faktor för att skapa sig ett gott liv. Alingsås växer och vi behöver utifrån vårt bostadsförsörjningsansvar arbeta mer aktivt för att säkerställa att det planeras och byggs fler bostäder men också blandat och för alla olika målgrupper. Alla alingsåsare ska ha likvärdiga förutsättningar att erhålla en god bostad. Behovet av prisvärda lägenheter som fler har möjlighet att efterfråga fortsätter öka och därför vill vi aktivt styra mot tillskapandet av i synnerhet fler hyresrätter. Förutom tillgången till en bostad ska alingsåsare alltid kunna känna sig trygga på väg ifrån eller på väg hem till sin bostad, inte minst under kvällar och helger.

Under 2019 besvärades hela 55 % av de äldre inom hemtjänsten av ensamhet. Detta ser vi socialdemokrater mycket allvarligt på och som ett svek mot den generation som i mångt och mycket byggt vårt samhälle starkt. I vårt Alingsås ska ingen äldre behöva känna sig ensam; alla ska få känna gemenskap och meningsfullhet, oavsett ålder och förmåga.

En annan betydande utmaning är integrationen. Vi har som kommun ett stort ansvar att säkerställa att nyanlända genom utbildning och arbete inkluderas i det svenska samhället och tillförsäkras ett gott och tryggt liv.

Indikatorer

- Elever i åk 8 och Gy 2 som uppger att de alltid är trygga i skolan, andel % ska öka
- Elever i åk 8 och Gy 2 elever som uppger någon typ av hälsobesvär (läs ont i huvudet, deppig, nedstämd, svårt att sova), flera gånger i veckan, andel % ska minska

- Brukarbedömning i hemtjänst äldreomsorg – besvärar av ensamhet, kommun, andel % ska minska
- Nöjd index – trygg och säker utomhus kvällar och helger, skala 0-10 ska öka
- Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel % ska öka
- Bostäder med hyresrätter, antal/1000 invånare, ska öka

Mål 2. I Alingsås utvecklar vi lokalsamhället tillsammans

Vi socialdemokrater är övertygade om att lokalsamhället blir starkare och tryggare när vi håller ihop och arbetar framåt gemensamt och när samhällets alla aktörer tillåts växa tillsammans.

Ett starkt föreningsliv bidrar till att hålla ihop vårt lokalsamhälle och är ett grundfundament för det goda livet. Alingsås rika föreningsliv – med sina omkring 350 aktiva föreningar – och dess betydelse för vårt gemensamma lokalsamhälle får aldrig underskattas. Det är dessa som skapar tillhörighet och meningsfullhet i alingsåsarnas vardag. Därför krävs en aktiv politik som ser till föreningarnas bästa och ett gott föreningslivsklimat. Fler alingsåsare ska få möjlighet att engagera sig i föreningslivet och fler föreningar ska få ta del av kommunens ekonomiska stöd. Civilsamhällets aktörer är också de bästa samverkanspartners kommunen har. I synnerhet vad gäller verksamhet riktad mot våra unga och äldre invånare. Att stärka befintliga samarbeten och även utveckla nya med civilsamhällets ideella föreningar och frivilligorganisationer är därför avgörande.

Vad som också gör Alingsås starkt är alla de små och större företag som verkar i vår kommun. Dessa driver utvecklingen framåt och är en förutsättning för att vårt samhälle ska fungera. Vi är beroende av varandra och det är av stor vikt att inte minst dialogen mellan kommun och näringsliv är god.

Allt fler rapporter visar på att det allmänna förtroendet för våra politiska forum och organ minskar. Forskning visar även på det är förhållandevis få invånare som upplever en delaktighet i den demokratiska processen, i synnerhet bland unga. Detta ser vi socialdemokrater givetvis mycket allvarligt på. Demokratin och förtroendet för den får aldrig tas för given. En offentlig förvaltnings legitimitet grundar sig i allmänhetens förtroende för densamma. Demokratin behöver ständigt underhåll genom kontinuerlig dialog och delaktighet. Det kommunala arbetet med medborgardialog och projekt för att stärka i synnerhet ungdomars vilja och möjlighet att påverka behöver därför intensifieras.

Indikatorer

- Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 7-20 år ska öka
- Antal föreningar som erhåller föreningsbidrag ska öka
- Föreningslivsklimat ska mätas och förbättras under planperioden
- Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) – totalt, NKI ska förbättras
- Antalet sommarjobb som erbjuds skolelever ska öka
- Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel % ska öka
- Elever i åk 8 och Gy2 som vill vara med och påverka, andel % ska öka
- Kommunala dokument som tas fram med medborgardialog, andel (%) ska öka
- Frivilliginsatser vid kommunens särskilda boendens träffpunkter, antal ska öka

Mål 3. I Alingsås leder vi utvecklingen mot ekologiskt hållbarhet

Alingsås ska gå i bräschen för en hållbar utveckling, och särskilt när det kommer till ekologisk hållbarhet och konkret klimat- och miljöarbete. Agenda 2030 har formellt antagits av Alingsås kommunfullmäktige. Antagandet leder inte per automatik till en bättre miljö eller för den delen att vi förbättrar oss gällande Agenda 2030:s indikatorer. Ett första steg måste vara att Agenda 2030 blir allmänt känd inom organisationen, vad innebörden av Agendan är och hur vi ska arbeta för att förverkliga dess mål. Genom Agenda 2030 ska Alingsås kommuns miljöarbete vässas och kompletteras med lokala indikatorer. Transporter är en faktor till ökade koldioxidutsläpp, därför ska vi öka andelen närproducerad mat i våra verksamheter och öka andelen miljöbilar. Konsumtionen i hela samhället måste minska varför vi vill se det insamlade hushållsavfallet minska och likaså förbrukningen av plast som skadar vår natur och biologiska mångfald. Den kommunala energiomställningen från fossila energikällor till förnybara energikällor har påbörjats och ska givetvis fortsätta.

Indikatorer

- Medarbetarnas kunskap om Agenda 2030 ska mätas och öka under planperioden
- Förbrukningen och användningen av plastprodukter i kommunens verksamheter ska mätas och minska under planperioden
- Insamlat hushållsavfall totalt kg/person ska minska
- Förnybar energiproduktion i kommunal regi (MWh), sol, vind, biogas, vattenkraft, andel % ska öka
- Närproducerad mat (inom VGR), andel % ska öka
- Miljöbilar i kommunorganisationen, andel % ska öka

Mål 4. I Alingsås utvecklar vi stad och landsbygd genom ett bärkraftigt samhällsbyggande med bevarad natur och värnad kulturmiljö

Vi Socialdemokrater menar att Alingsås har en alldeles egen identitet, formad inte minst genom kommunens rika natur- och kulturmiljöer. Denna lokala identitet och särart är vi stolta över och vill tillvarata för kommande generationer. När Alingsås växer är det därför av stor vikt att vi växer hållbart – *bärkraftigt* – och bevarar, värnar och inspireras av det som gör vår kommun unik, och aldrig gör avkall på goda, trygga och vackra livsmiljöer som är tillgängliga för och skapar livskvalitet åt alla. Ett sådant bärkraftigt och socialt hållbart samhällsbyggande kräver att kommunen står vid rodret och medvetet styr utvecklingen åt rätt håll. Det kräver en stadsplanering där gemensamma allmänna intressen tillgodoses, kvalitet främjas och där de demokratiska processerna tryggas.

Alingsås är en tillväxtkommun, vilket också ställer höga krav på vår bostadsförsörjning. Socialdemokraterna vill, genom kommunens bostadsförsörjningsprogram, styra mot en produktion på i snitt 340 nya bostäder per år, detta för att till fullo fullfölja kommunens bostadsförsörjningsansvar. Vi behöver också säkra tillgången på verksamhetsmark för möjliggöra för fler företag att etablera sig i Alingsås. Sammantaget kräver detta i praktiken en betydligt mer proaktiv kommunal detaljplanering samt en mer ambitiös markpolitik med strategiska markförvärv och kontinuerlig markförädling från kommunens sida.

Indikatorer

- Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel % ska öka
- Medborgarnas uppfattning om tillgången till parker och grönområden ska förbättras
- Total area (ha) av skyddad natur ska öka
- Antal färdigställda flerfamiljshus i trä ska öka
- Andel kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som är skyddad i detaljplan eller områdesbestämmelser ska mätas och öka under planperioden
- Antal naturminnen i kommunen ska öka
- Andel cykelväg, m/invånare ska öka
- Tillgänglig mark för bostäder/företag, antal kvm köpt mark ska öka
- Påbörjade planer för bostäder/företag på kommunal mark ska öka

Mål 5. I Alingsås utvecklar vi genom nytänkande ständigt kvaliteten och förbättrar vår verksamhet för att möta våra utmaningar

Omvärldsanalysen för mandatperioden 2019-2022 presenterar de områden som bedöms vara kommunens största utmaningar. Dessa innefattade bland annat kompetensförsörjning, digitalisering och den demografiska utvecklingen. För att möta dessa utmaningar krävs en offensiv kvalitetsutveckling med ständiga förbättringar vilket kännetecknas av ett engagerat ledarskap med tillitsbaserad styrning, delaktighet och engagemang från medarbetarna och ett inflytande från medborgarna.

Då den demografiska utvecklingen ställer krav på att allt färre ska försörja allt fler behöver nya arbetssätt utvecklas och befintliga arbetsprocesser ses över i syfte att minska kvalitetsbristkostnaderna. Kommunens största tillgång är vår personal. En förutsättning för att lyckas med den omställning som krävs är att vi tryggar våra medarbetares arbetsmiljö och ger dem goda förutsättningar och möjligheter att utvecklas och känna delaktighet.

Indikatorer

- Hållbart medarbetarengagemang, kommunens totalindex, ska öka
- Nöjd inflytandeindex, helheten ska öka
- Delaktighetsindex, andel % av maxpoäng ska öka
- Den totala sjukfrånvaron i de kommunala verksamheterna, andel % ska minska
- Nöjd-medarbetarindex ska öka
- Bygglovsansökningar med fullständiga handlingar som fått beslut senast 8 veckor efter ansökan, andel % ska öka
- Kommunens digitala service till medborgare och företag, enl. eBlomlådan (%) ska öka

Ekonomisk styrning

En ansvarsfull ekonomisk politik

En god kommunal verksamhet kräver en stark ekonomi och en förständig hushållning med våra resurser. En god ekonomi är inte bara ett medel. Det är grundfundamentet för en långsiktigt god välfärd. En god ekonomisk hushållning handlar om att hitta en samklang mellan nu och sen. Det handlar om att prestera så mycket kvalitativ medborgarservice som möjligt för skattepengarna idag, men också om att skapa de ekonomiska förutsättningar som också krävs för att klara morgondagen. Den kommunala verksamheten drivs inte med vinstsyfte, men ett överskott är alltså nödvändigt för att långsiktigt kunna bedriva en verksamhet av god kvalitet och för att kunna investera för framtiden. Det handlar i grunden om långsiktighet och beredskap för det oväntade; om måsten, risker och utveckling.

Alla kommuner måste investera. Investeringar blir också allt dyrare då såväl kraven som priserna stiger med tiden. Alingsås ligger i en av Europas snabbast växande arbetsmarknadsregioner och befolkningen tilltar i växelverkan med jobbtillväxt och en stark innovationsförmåga.

Om vår kommun ska kunna växa hållbart måste vi föra en aktiv och sund investeringspolitik som stödjer en växande befolkning. Och då fordras också starka ekonomiska resultat. Behovet av investeringar ökar alltmer i takt med att Alingsås blir större. I samband med att vår kommun växer, ökar även behoven av kommunal välfärd. Ett kommunalt överskott har som syfte att täcka denna fördyrning och ge utrymme och förutsättningar för att möta framtidens behov och utmaningar, utan kommunal upplåning och skuldsättning. Ett överskott idag öppnar alltså för bättre verksamhet imorgon. Det är långsiktigt hållbar socialdemokratisk ekonomisk politik i praktiken.

Att alla kommuner ska gå med ett ekonomiskt överskott fastslås i kommunallagens paragraf om det kommunala balanskravsresultatet. Sveriges kommuner och landsting rekommenderar därtill kommunala överskott på som lägst 2 %. Detta bör i vår mening ses som ett absolut minimikrav. I föreliggande socialdemokratiskt förslag till budget budgeteras således för ett resultat för 2020 på över 4 %. Detta inte minst för att säkerställa finansieringen av våra kommuninterna investeringar. Ett årligt ekonomiskt resultat på som minst 4 % av skatteintäkter och generella statsbidrag fastställs också i budgetförslaget som ett av våra styrande finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

Det resultat som tydligast påvisar hur väl kommunen lyckas hushålla med sina medel är emellertid det strukturella resultatet, dvs. det ordinarie resultatet rensat från poster av engångskaraktär. Det påvisar hur väl kommunen lyckas ransonera de medel som erhålls i form av skatteintäkter och generella statsbidrag, och även huruvida kommunen har en långsiktigt hållbar och sund ekonomi. Mot denna bakgrund återfinns även bland våra finansiella mål för god ekonomisk hushållning ett mål som fastslår att det årliga strukturella resultatet ska uppgå till minst 2,5 %. Detta resultat bör emellertid på sikt ligga på som minst 3 % för att möta kommunens framtida investeringsbehov.

Sveriges står som ovan nämnts inför stora utmaningar i och med den demografiska utvecklingen som innebär att allt färre ska försörja allt fler. Den kraftiga ökningen av befolkningen i yngre och äldre åldrar är nu betydligt snabbare än den för antalet personer i yrkesverksam ålder. Därför tilltar behovet av verksamhet mer än det som beräknas kunna finansieras genom ökad sysselsättning och därmed ökade skatteintäkter.

Kommunens nettokostnader får således inte öka snabbare än summan av skatteintäkter och generella statsbidrag. Då går inte ekvationen längre ihop. Arbetet med att möjliggöra bibehållen eller ökad kvalitet till lägre kostnad är därför av mycket stor vikt. En offensiv styrning av kvalitetsutvecklingen med fortsatta långsiktiga förbättringsåtgärder är helt avgörande.

Varje nämnd måste stärka sin budgetföljsamhet och ekonomistyrning samt aktivt bidra till den samordnade omställning av den kommunala verksamheten som framöver är helt nödvändig för att fortsatt kunna säkerställa en verksamhet av hög kvalitet.

Socialdemokraterna pekar tydligt ut riktningen för de kommande åren: starka resultat, en god nettokostnadsutveckling och en hög självfinansieringsgrad – för en god kommunal verksamhet som kommer alla till del – även i framtiden. Denna viljeinriktning tar sig konkret uttryck i våra mål för god ekonomisk hushållning.

Mål för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning kan ses utifrån två dimensioner; en finansiell och en verksamhetsmässig. Finansiellt innebär god ekonomisk hushållning att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Verksamhetsperspektivet för god ekonomisk hushållning handlar om att bedriva sin verksamhet ändamålsenligt och kvalitativt. I Alingsås har ett antal mål valts ut som i stora drag speglar kvaliteten i kommunens kärnverksamheter. Verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning ska inte förväxlas med de politiskt prioriterade målen för kommunens utveckling, utan de ska säkerställa en grundläggande kvalitet utifrån kommunens huvudsakliga uppdrag.

Finansiella mål

- Det årliga ekonomiska resultatet ska uppgå till minst 4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag
- Det årliga strukturella resultatet ska uppgå till minst 2,5 procent
- Årets investeringar i skattefinansierad verksamhet ska till fullo självfinansieras genom resultat och avskrivningar
- Nettokostnaderna ska inte öka snabbare än summan av skatteintäkter och generella statsbidrag
- Den negativa avvikelsen mellan redovisade nettokostnader och referenskostnader ska minska
- Soliditeten för kommunkoncernen ska vara oförändrad eller öka

Verksamhetsmål

- Andel elever som klarar sin skolgång i grund- och gymnasieskola ska vara över riksgenomsnittet
- Brukarnas nöjdhet med hemtjänst och särskilt boende ska vara över riksgenomsnittet
- Andel nöjda brukare inom LSS ska vara över riksgenomsnittet
- Andel vuxna personer som inte återkommer i försörjningsstöd efter avslutat försörjningsstöd ska vara över riksgenomsnittet
- Den totala sjukfrånvaron i de kommunala verksamheterna ska vara under riksgenomsnittet

De verksamhetsmål som anges ovan ser vi socialdemokrater som kvalitetsindikatorer och vår förhoppning är dessa kvalitetsindikatorer utvecklas till antalet och placeras under avsnittet kvalitetsstyrning efterhand att styrmodellen har erhållit en högre ambitionsnivå i sin kvalitetsstyrning.

Kvalitetsstyrning

I den styrmodell som träder i kraft från med budgetåret 2020 har området kvalitetsstyrning en egen del. Kvalitetsstyrning enligt styrmodellen handlar om att:

”Samtliga nämnder, bolag och förvaltningar ansvarar för att ha ett kvalitetsarbete som säkrar att kommunen och dess verksamheter fullföljer grunduppdraget. I detta ansvar ingår att kvalitetssäkra verksamheten och löpande utveckla och förbättra de tjänster och den service som levereras.”

Socialdemokraterna vill ha en högre ambitionsnivå i kvalitetsstyrningen med ett än större fokus på kvalitetsutveckling och att arbeta bort kvalitetsbristkostnader. Vi vill även att politiken ska vara insatta och ha en naturlig och aktiv funktion i kvalitetsarbetet. En framgångsfaktor för en bärkraftig kvalitetsutveckling är att ledningen, i vårt fall politiken, äger och deltar i styrandet av det systematiska kvalitetsarbetet.

En annan viktig aspekt är att politiken genom det kontinuerliga kvalitetsarbetet på ett naturligt sätt får välanalyserade mål och indikatorer som håller över tid. Vi uppdrar därför kommunstyrelsen att innan budgetåret 2021 ta fram ett reviderat förslag till styrmodell med ovanstående som utgångspunkt.

Vidare ser vi att kvalitetsarbetet behöver samordnas för att nå bästa möjliga optimeringar; var fokus behöver riktas för tillfället och vilka förbättringar som kan spridas inom hela organisationen för bästa möjliga effekt. Vi uppdrar därför även till kommunstyrelsen att i första hand centralisera digitaliseringsarbetet till kommunledningskontoret.

Ekonomiska förstärkningar och satsningar

Nedan följer en redogörelse över särskilda ekonomiska förstärkningar som tillskjuts nämnderna utöver de medel som utfördelas i enlighet med resursfördelningsmodellen. Dessa medel är öronmärkta för särskilda syften.

Förstärkning av vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden tillskjuts totalt 10 mnkr utöver de medel som utdelats i enlighet med resursfördelningsmodellen. 5 mnkr tillskjuts som en permanent ramutökning för att kompensera för ökade kostnader, främst inom LSS-verksamheten. Vidare tillskjuts 5 mnkr och 3 mnkr tillfälligt 2020 respektive 2021 för att avlasta nämnden under dess fortsatta arbete med att komma till bukt med sin negativa nettokostnadsavvikelse.

Olycksfallsförsäkring för skolelever på fritiden

Barn- och ungdomsnämnden och kultur- och utbildningsnämnden tillskjuts 250 tkr respektive 150 tkr i permanent ramutökning för att olycksfallsförsäkra Alingsås skolelever även på deras fritid.

Socialdemokraterna har drivit frågan i över ett decennium för att vi anser att det är oacceptabelt att det idag finns barn i vår kommun som står oförsäkrade och utan grundskydd på sin fritid. Alingsås är en av endast tre kommuner i Västra Götaland som ännu inte försäkrat sina skolelever. Enligt siffror står var tredje elev i kommuner som inte heltidförsäkrat sina elever helt utan försäkring på grund av att föräldrarna inte har råd eller kanske inte vet om att kommunens elevförsäkring inte gäller på fritiden. Denna satsning på en heltidsförsäkring skulle alltså innebära ökad trygghet för många barn i Alingsås.

Sommarjobb för ungdomar

Kultur- och utbildningsnämnden tillskjuts tillfälligt 1 mnkr för en sommarjobbssatsning som främst ska riktas mot gymnasieelever. 2019 har kommunen endast lyckats ordna 4 sommarjobb. Det duger givetvis inte! Med denna satsning kommer åtminstone 100 jobb tillskapas. Sommarjobben ska främst ordnas inom den egna kommunala verksamheten, inte minst vård- och omsorgssektorn. Sommarjobben kommer på så vis både erbjuda ungdomar en fot in i arbetslivet men också innebära en möjlighet för kommunen att marknadsföra de yrkesmöjligheter vi som kommun erbjuder och på så vis säkra vår personalförsörjning inom inte minst den kommunala omsorgen. Sveriges och Alingsås befolkning blir allt äldre och det innebär att fler personer kommer att behöva vård och omsorg. Det finns alltså ett växande rekryteringsbehov som behöver mötas.

En riktad planeringssatsning på Bjärkebygden

Kommunstyrelsen tillskjuts tillfälligt totalt 1,5 mnkr över en period på två år (2021, 2022) för framtagandet av en fördjupad översiktsplan för hela Bjärke. Syftet är att ta ett efterlängtat helhetsgrepp kring Bjärkebygdens utveckling, och då inte minst tätorternas fortsatta utbyggnad. De tidigare FÖP:arna för Bjärkeorterna är alla inaktuella och numera upphävda. Bjärkebygdens olika tätorter har alla en egen speciell karaktär som behöver värnas, och en egen utvecklingspotential som behöver tillvaratas. På sikt bör även en fördjupad översiktsplan för den södra kommundelen, Ingared-Hemsjö samt Ödenäs, vars gamla fördjupade översiktsplaner också är upphävda, tas fram.

Fler bygglovshandläggare på samhällsbyggnadskontoret

Samhällsbyggnadsnämnden tillskjuts 650 tkr i permanent ramutökning för att rekrytera två ytterligare bygglovshandläggare. Planering är ett kommunalt kärnuppdrag, utan planering stannar kommunens utveckling av. Fler bygglovshandläggare krävs för att fortsätta arbetet med att beta av den långa bygglovskön och därtill möta upp ett tilltagande bygglovstryck. Medborgarnas ansökningar ska handläggas skyndsamt men också rättssäkert. Det är i grunden en rättvisefråga.

Pott för verksamhetsutveckling

Kommunstyrelsen tillskjuts tillfälligt 4,35 mnkr för en central pott för kvalitetsutveckling. Ett utvecklingsarbete för ökad kvalitet innehållande bland annat digitalisering kräver både förarbete för att säkerställa vad som ska göras, därefter kan det komma att krävas investeringar och eventuell drift. Detta är utgifter som inte är budgeterade kostnader i nämnderna idag. Utvecklingsarbetet för ökad kvalitet och sänkta kostnader får inte avta utan måste ta fart på allvar! Socialdemokraterna tillsätter av denna anledning en central utvecklingspott inunder kommunstyrelsen där verksamheterna har möjlighet att erhålla medel för utgifter som på sikt kan bidra till minskade löpande kostnader.

Förstärkning av Nolhaga Parkbad

Kultur- och utbildningsnämnden tillskjuts 1 mnkr i permanent ramutökning för att säkerställa en god och trygg miljö, både för besökare och medarbetare vid Nolhaga Parkbad. Vi som socialdemokrater värnar om personalens arbetsmiljö samtidigt som vi vill fortsätta prioritera samma höga nivå av säkerhet i parkbadet.

Finansiella rapporter

Resultatbudget

mnkr	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens kostnader				
<i>Verksamhetens intäkter - kostnader</i>	-2 229 675	-2 317 934	-2 371 437	-2 422 729
Avskrivningar	-62 883	-68 473	-72 888	-77 851
Verksamhetens nettokostnader	-2 292 558	-2 386 407	-2 444 325	-2 500 580
Skatteintäkter	1 961 841	2 000 850	2 064 827	2 145 355
Generella statsbidrag och utjämning	402 851	494 831	511 804	518 221
Riktat statsbidrag flykting	10 884	6 793	0	0
Finansiella intäkter	44 711	36 600	43 100	47 500
Finansiella kostnader	-56 274	-51 243	-63 111	-65 131
<i>Finansnetto</i>	<i>-11 563</i>	<i>-14 643</i>	<i>-20 011</i>	<i>-17 631</i>
Resultat före extraordinära poster	71 457	101 424	112 295	145 365
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Årets resultat	71 457	101 424	112 295	145 365
varav tomtförsäljningar	0	0	0	0
Årets resultat exkl. tomtförsäljningar	71 457	101 424	112 295	145 365

Driftsbudget

Budget 2020-2022	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Vård- och omsorgsnämnden	-722 331,8	-772 145	-792 227	-809 398
Socialnämnden	-211 702,6	-200 162	-203 958	-207 720
Kultur- och utbildningsnämnden	-270 299,6	-284 280	-295 134	-305 515
Barn- och ungdomsnämnden	-822 646,0	-858 857	-877 178	-891 047
Miljöskyddsnämnden	-12 530,6	-13 038	-12 720	-12 898
Samhällsbyggnadsnämnden	-54 019,4	-59 704	-59 555	-60 389
Exploatering	-300,0	-403	-406	-209
Kommunstyrelsen	-95 632,1	-99 541	-96 306	-97 644
Överförmyndarnämnden	-5 465,8	-4 533	-4 599	-4 663
Summa skattefinansierat	-2 194 927,9	-2 292 661	-2 342 081	-2 389 483
Avfall	0	900	900	900
VA	0	700	700	700
Summa avgiftsfinansierat	0	1 600	1 600	1 600
Summa verksamheter	-2 194 928	-2 291 061	-2 340 481	-2 387 883

Investeringsbudget

Investeringsbudget 2020-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunstyrelsen	38 070	39 550	45 210	78 140	119 370	91 500
Samhällsbyggnadsnämnden	46 275	41 918	40 274	38 249	33 289	26 854
Vård- och omsorgsnämnden	3 300	3 300	5 300	3 300	3 300	3 300
Socialnämnden	1 450	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Kultur- och utbildningsnämnden	6 000	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800
Barn- och ungdomsnämnden	4 100	4 400	5 200	4 800	4 400	4 400
Miljöskyddsnämnden	650	200	220	110	110	70
Avgiftsfinansierad verksamhet	63 050	125 940	119 800	133 125	133 125	105 900
Totalt	162 895	222 308	223 004	264 724	300 594	239 024